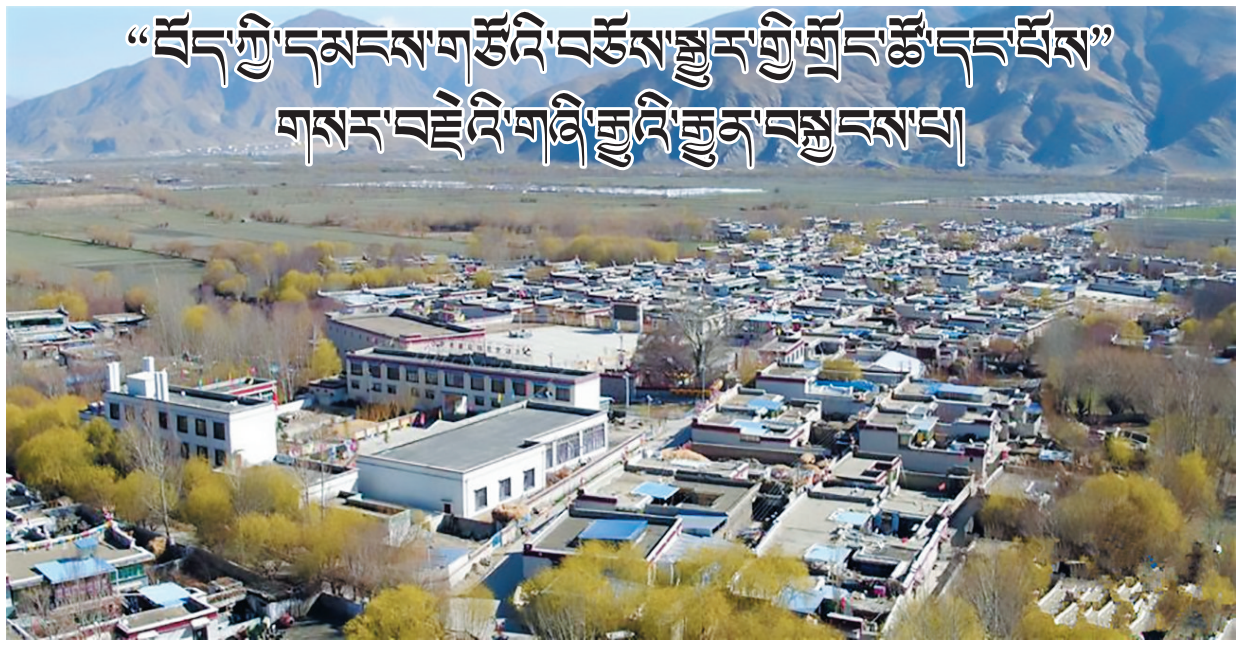

དམིགསབསལའཕྲིནསྤེལ ལོའིཟླཚེསཇུསའགོདཔ ཚེརིངགཡུསྒྲོན རྩོམསྒྲིགཔ ཚེབརྟནགཡུསྒྲོནགསར་འགོད་པ་དང་བཅས་པ་ལྷོ་ཁ་གྲོང་ཁྱེར་ནས་ཐོན་ཏེ་ཡར་ལྷ་ཤམ་་ཆུའི་ལུང་གཞུང་ནས་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད་པ་དང་།མི་རིང་བའི་རྗེས་སུ་བོད་་་་་་་བཟོའི་ཐོག་ཁང་ཞིག་མིག་ལམ་དུ་འཆར་ཞིང་།དེའི་སྟེང་དུ“བོད་ཀྱི་དམངས་་གཙོའི་བཅོས་སྒྱུར་གྱི་གྲོང་ཚོ་དང་པོ་ཁེ་གསུམ་གྲོང་ཚོ”ཞེས་བྲིས་འདུག 1959ལོའི་ཟླ་6པར་དུས་རབས་འབྱེད་པའི་དོན་སྙིང་ལྡན་པའི་བོད་ཀྱི་དམངས་གཙོའི་བཅོས་སྒྱུར་དེ་ཁེ་གསུམ་གྲོང་ཚོར་འགོ་བཙུགས།ལོ་དེའི་ཟླ་12པར་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་གཞི་རིམ་ཏང་ཀྲི་པུའུ་་་་་་་་དང་པོ་དེ་ཁེ་གསུམ་གྲོང་ཚོར་བཙུགས།
1959ལོར་བསྐྲུན་འགོ་ཚུགས་པའི་ཁེ་གསུམ་གྲོང་ཚོའི་ཏང་ཀྲི་པུའི་་་་གནས་ཡུལ་རྙིང་པ་དེའི་གྱང་ངོས་ནི་ས་ཕག་རེ་རེ་བརྩིག་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་།དེས་གངས་ལྗོངས་ས་མཐོའི་མི་དམངས་ཀྱིས་རང་ཁྱིམ་རང་བདག་དང་ཁྱིམ་གཞིས་གསར་པ་འཛུགས་སྐྲུན་བྱེད་པའི་འོད་སྟོང་འཕྲོ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ལམ་་་བུར་བདེན་དཔང་བྱས་ཡོད་ཀྱང་།ལོ་ཟླ་མང་པོ་སོང་བས་ཆར་པ་དང་་་་་་་་་་ལྷགས་པས་གཙེས་ནས་རྙིང་པར་གྱུར།
2024ལོའི་ཟླ་4པར་ལྷོ་ཁ་གྲོང་ཁྱེར་སྣེ་གདོང་ཆུས་ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་་་གི་ཞིབ་དཔྱོད་དཔོན་གྱིས་རིག་དངོས་དང་རིག་གནས་ཤུལ་བཞག་སྲུང་སྐྱོང་

གི་སྤྱི་ཕན་གཏུག་བཤེར་ཁུངས་སྣེ་གྲལ་བཤེར་བྱེད་སྐབས།དུས་ཡུན་རིང་་་་པོ་དོ་དམ་དང་སྲུང་སྐྱོང་ལ་ལྷོད་གཡེང་ཤོར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ཁེ་གསུམ་གྲོང་་་་་་ཚོའི་ཏང་ཀྲི་པུའི་གནས་ཡུལ་རྙིང་པའི་ཐོག་ནས་ཐིགས་པ་བརྒྱབ་པ་དང་་་་་་་གྱང་ངོས་གས་པ་དང་ལུག་པ་སོགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཡོད་པས་འཕྲལ་དུ་་་་་་་་་་་ཉམས་བཟོ་དང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད།“རིག་དངོས་ཀྱིས་ཁ་གྲགས་མི་ཐུབ་ཀྱང་ཞིབ་དཔྱོད་དཔོན་གྱིས་རིག་དངོས་སྲུང་སྐྱོང་གི་འབོད་སྐུལ་་་བྱེད་ཆོག”ཅེས་སྣེ་གདོང་ཆུས་ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་གི་ཞིབ་དཔྱོད་དཔོན་ཧྲེང་ཧྥང་གིས་གསར་འགོད་པར་དེ་ལྟར་བརྗོད།
སྣེ་གདོང་ཆུས་ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་གིས་འཕྲལ་དུ་གྱོད་སྒྲུབ་ཚོགས་་་་་་་
ཆུང་བཙུགས་ཏེ།ཡུལ་དེའི་ཏང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རིགས་གཅིག་མཁས་ཅན་་་སོགས་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ།ཁེ་གསུམ་གྲོང་ཚོའི་ཏང་ཀྲི་པུའི་གནས་ཡུལ་་རྙིང་པར་བརྟག་ཞིབ་བྱེད་པར་བསྐྱོད།ས་གནས་ས་ཐོག་ཏུ་འབྲེལ་ཡོད་་་དཔང་རྟགས་དག་ཐེར་སྐོར་ཞིབ་དང་གཏན་འཁེལ་བྱས་རྗེས་འབྲེལ་་་་་་་་ཡོད་རིག་དངོས་སྲུང་སྐྱོང་སྡེ་ཚན་དང་སྲིད་འཛིན་གཙོ་འགན་དོ་དམ་སྡེ་་ཚན་ལ་འཕྲལ་དུ་ཉམས་བཟོ་དང་།ཅ་ལག་གཙང་སེལ།ཕུགས་ཕན་་་་་་བདག་སྐྱོང་སོགས་དག་ཐེར་གྱི་གྲོས་འགོ་བཏོན་པ་རེད།
གཟའ་འཁོར་གཉིས་ཀྱང་མ་འགོར་བར་སྣེ་གདོང་ཆུས་ཞིབ་་་་་་་་་་་་
དཔྱོད་ཁང་ལ་འབྲེལ་ཡོད་སྡེ་ཚན་གྱི་དག་ཐེར་གྱི་ལན་འབྱོར་ཞིང་།ཧྲེང་ཧྥང་གིས“ང་ཚོས་ཁེ་གསུམ་གྲོང་ཚོའི་ཏང་ཀྲི་པུའི་གནས་ཡུལ་རྙིང་པའི་་་དག་ཐེར་གནས་ཚུལ་ལ་རྗེས་སྙེག་ལྟ་སྐུལ་བྱས་ནས།དེའི་སྔར་ཡོད་རྣམ་་

པ་སླར་གསོ་བྱུང་བ་དང་འགྲེམས་དངོས་དག་གྲལ་བསྟར་འགྲིག་པ་ཞིག་་་་་་་་ཡོད་པ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང”ཞེས་བརྗོད།
ཟླ་6ཚེས་8ཉིན།གསར་འགོད་པས་སྒྲུབ་འགན་ཁུར་མཁན་ཞིབ་་་་་་་དཔྱོད་དཔོན་དང་མཉམ་དུ་ཁེ་གསུམ་གྲོང་ཚོའི་ཏང་ཀྲི་པུའི་གནས་ཡུལ་་་་་་་་རྙིང་པར་ཞིབ་དཔྱོད་སྤྱི་ཕན་གཏུག་བཤེར་གྱི“ཕྱིར་མིག་ལྟ་བའི”ལས་དོན་་་སྤེལ་བར་སྐྱོད་སྐབས་ས་གནས་དེ་གའི་ཡུལ་མི་ཞིག་དང་ཐུག་ཅིང་།ཁོང་་་་་་གིས“སྔོན་ཆད་ཁང་པ་རྙིང་པ་དེར་རྟག་ཏུ་ཆར་ཐིགས་རྒྱག་གི་ཡོད།ཉམས་གསོ་བྱས་རྗེས་དེ་སྔ་དང་བསྡུར་ན་ཡག་ཏུ་ཕྱིན་འདུག”ཅེས་བརྗོད།ཁེ་གསུམ་གྲོང་ཚོའི་ཏང་ཀྲི་པུའི་གནས་ཡུལ་རྙིང་པ་དང་དམག་་་་་་་་་་་དཔོན་ཀྲང་གོ་ཧྭ་ཡི་འཐབ་ས་མདུན་མའི་བཀོད་འདོམས་པུའི་གནས་ཡུལ་་་་རྙིང་པ་སོགས།ལྷོ་ཁའི་གསར་བརྗེའི་རྗེས་ཤུལ་དང་གསར་བརྗེའི་རིག་་་་་་་་་དངོས་ཚང་མ་ནི་འགྱུར་མེད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྙན་ངག་ཅིག་དང་མཚུངས་ཤིང་་་་་་་ཀྲུང་གོ་གུང་ཁྲན་ཏང་གིས་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ལ་འགོ་ཁྲིད་དེ་ཡར་ལངས་བཅིངས་འགྲོལ་བཏང་བ་དང་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་འཚོ་བ་་་་གསར་གཏོད་བྱེད་པའི་བདེན་དཔང་ཞིག་རེད།
ལྷོ་ཁ་གྲོང་ཁྱེར་ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་གི་ཅན་ཁྲ་ཀྲང་གཞོན་པ་ཅང་ཀོང་་་་་་ཆོན་གྱིས་གསར་འགོད་པར།“ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་རིང་།ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་་་་་་་་་དེས་རིག་དངོས་སྲིད་འཛིན་སོགས་སྡེ་ཚན་དང་མཉམ་ལས་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་་་་རུ་བཏང་ནས།རིག་དངོས་དང་རིག་གནས་ཤུལ་བཞག་སྲུང་སྐྱོང་ལ་མཉམ་དུ་སྐུལ་འདེད་བཏང་སྟེ་མི་རབས་རྗེས་མའི་ཆེད་རྩ་ཆེའི“ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སློབ་་་་་་་་དེབ”འདི་སྲུང་བཞིན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད།
（བསྟན་བློ་དང་པད་ཆོས་ཀྱིས་སྒྱུར་ཞུས་བྱས）

ཁྲིམས་ལྟར་བོད་སྐྱོང་།གོམ་སྟབས་བརྟན་པོ།

རབ་བྱུང་གཅིཅིག་གཅི་འཕོ་ཕོའགྱུར་།དུས་རབས་ཀྱིཅི་མེམེ་ལོངཕོ་།
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དབུ་བརྙེས་ནས་ལོ་ངོ་60འཁོར་བར་རྟེན་འབྲེལ་ཞུ།

“བོད་ཀྱི་དམངས་གཙོའི་བཅོས་སྒྱུར་གྱི་གྲོང་ཚོ་དང་པོས” གསར་བརྗེའི་གཞི་རྒྱུའི་རྒྱུན་བསྐྱངས་པ།

འདི་ནི་ཁེ་གསུམ་གྲོང་ཚོ་ཡིན་པ།

འདི་ག་ཚགས་པར་ཁང་དུ་ལྷ་
ས་ནས་གནས་ཚུལ་འབྱོར་གསལ།
ཉེ་ཆར།རང་ལྗོངས་ཀྱི་ཚོང་གཉེར་་་་་་
ཁོར་ཡུག་གི་དམིགས་བསལ་གདན་་་་་་་
ཞུས་ལྟ་སྐུལ་པ་98བསྐོ་སྤྱོད་ཀྱི་མཛད་་
སྒོ་ལྷ་སར་འཚོགས་ཤིང་།ད་ཐེངས་་་་་
ཀྱི་བསྐོ་སྤྱོད་ནི་རང་ལྗོངས་ཀྱི་ཚོང་་་་་་་་་
གཉེར་ཁོར་ཡུག་ལེགས་སུ་གཏོང་བའི་་
ཞིབ་ཕྲའི་བྱ་སྤྱོད་ཅིག་ཡིན་ལ།དཔལ་
འབྱོར་དང་སྤྱི་ཚོགས་སྤུས་ཚད་མཐོ་་་་་
བའི་འཕེལ་རྒྱས་ལ་སྐུལ་འདེད་གཏོང་
བའི་དངོས་སྒྲུབ་ཀྱི་བྱེད་ཐབས་ཤིག་་་་་
ཀྱང་རེད།དེ་ཐོག་ནས་རང་སྐྱོང་་་་་་་་་
ལྗོངས་ཀྱི་ཚོང་གཉེར་ཁོར་ཡུག་་་་་་་་་་་་་
འཛུགས་སྐྲུན་ཉིད་དུས་མཚམས་་་་་་་་་་་
གསར་པ་ཞིག་ཏུ་སླེབས་པ་མཚོན་་་་་་་་་
ཡོད།
ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བ་ལྟར་ན།

དུས་འགོར་གྲོང་ཁྱེར（ས་ཁུལ）ཁག་་་་་་
དང་སྡེ་ཚན་ཁག་གིས་འོས་སྦྱོར་དང་་་་་
དེ་བཞིན་ཁེ་ལས་དང་ཚོང་ལས་མཐུན་
ཚོགས་ཀྱིས་རང་ཉིད་འོས་སྦྱོར་སོགས་་
ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་བསལ་གདན་་་
ཞུས་ལྟ་སྐུལ་པ་འོས་སྦྱོར་འདེམས་སྒྲུག་
བྱས་ཤིང་།ཐོབ་ཐང་ལ་ཞིབ་བཤེར་་་་་
ནན་པོ་བྱས་པ་བརྒྱུད་མཐར་ཚོང་་་་་་་་་་
གཉེར་ཁོར་ཡུག་གི་དམིགས་བསལ་་་་་་་
གདན་ཞུས་ལྟ་སྐུལ་པ་98བསྐོ་སྤྱོད་བྱ་་
རྒྱུ་གཏན་འཁེལ་བྱས་པ་རེད།
ཚོང་གཉེར་ཁོར་ཡུག་གི་་་་་་་་་་་་་་
དམིགས་བསལ་གདན་ཞུས་ལྟ་སྐུལ་་་་་་་
པའི་ནུས་པ་ཡག་པོ་འདོན་ཆེད།རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་མ་འཇོག་སྐུལ་འདེད་ཅུས་་
ཀྱིས《བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཚོང་་་་་་་་
གཉེར་ཁོར་ཡུག་ལེགས་སུ་གཏོང་བའི་་
དམིགས་བསལ་གདན་ཞུས་ལྟ་སྐུལ་་་་་་་

པའི་ལས་ཀའི་ལམ་ལུགས（གནས་་་་་་་་་
སྐབས་ལག་བསྟར）》གཏན་འབེབས་་་
བྱས་ནས་བཀྲམ་སྟེ།ལྟ་སྐུལ་པས་སྲིད་
ཇུས་དོན་འཁྱོལ་དང་།སྲིད་འཛིན་་་་་་
ཞིབ་མཆན།ཁྲིམས་སྒྱུར་ལྟ་འདོམས།
ཞབས་ཞུའི་ཕན་ནུས་སོགས་ཀྱི་ཐད་ལ་
གཙོ་བོར་དམིགས་ནས་བྱ་སྤྱོད་ཧུར་་་་་་
ཐག་སྤེལ་དགོས་པའི་བླང་བྱ་བཏོན་པ་
དང་།ལྟ་སྐུལ་པས་ལྟ་སྐུལ་དང་སྐྱོན་་་་
བརྗོད་ལ་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་པ་དང་།
ཉམས་མྱོང་དང་བྱ་ཐབས་བཟང་པོ་་་་་་
ཤེས་རྟོགས་དང་དྲིལ་བསྒྲགས་བྱེད་པ།
གནད་དོན་ལ་ཐད་ཀར་ཁ་གཏད་་་་་་་་་་
གཅོག་པ་བཅས་བྱས་ནས་དགེ་མཚན་་
ལྡན་པའི་བསམ་འཆར་དེ་བས་མང་བ་་
འདོན་པར་སྐུལ་ལྕག་ཀྱང་བྱས་པ་རེད།
（གནམ་ཕྱུག་རྒྱལ་གྱིས་བསྒྱུར།
བདེ་དབང་གིས་ཞུས）

རང་ལྗོངས་ཀྱིས་ཚོང་གཉེར་ཁོར་ཡུག་གི་དམིགས་བསལ་གདན་ཞུས་ལྟ་སྐུལ་པ་98བསྐོ་སྤྱོད་བྱས་པ།

འདི་ག་ཚགས་པར་ཁང་དུ་ལྷ་ས་ནས་་་
གནས་ཚུལ་འབྱོར་གསལ།གསར་འགོད་པས་་
ལྷ་ས་འགག་སྒོ་ལས་ཁུངས་ནས་ཤེས་རྟོགས་བྱས་་
པར།ད་ལོ་ཚུན་དུ་ལྷ་ས་འགག་སྒོ་ལས་ཁུངས་་་་་
ཀྱིས་རང་ངོས་ཀྱི་འགན་ནུས་ལ་གཞིགས་ནས་ཨེ་་
ཤེ་ཡ་ལྷོ་མར་ཕྱོགས་པའི་བོད་ཀྱི་འགག་སྒོ་གལ་་་་་
ཆེན་གྱི་ནུས་པ་འདོན་སྤེལ་གང་ལེགས་བྱས་ཏེ།
བྱ་ཐབས་ཁག་9བཏོན་ནས་ནུས་རྒྱུ་གསར་པའི་་་་
རླངས་འཁོར་སོགས“ཐོན་གསར་གསུམ”ཕྱིར་་་་་
གཏོང་ལ་རམ་འདེགས་བྱས་ཏེ་འགག་སྒྲོལ་་་་་་་་་་་
འགན་ལེན་གྱི“སྣ་འདུས་ཐབས་བཟང”བཏོན་་་་
ནས་བོད་ཀྱི་ཕྱི་ཕྱོགས་ཚོང་དོན་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ནུས་
ཤུགས་གསར་མ་སྐྱེད་སྲིང་དང་འཕེལ་རྒྱས་་་་་་་་་་་
མགྱོགས་སུ་གཏོང་བར་རམ་འདེགས་བྱས་ཡོད།
ལྕགས་ལམ་སྡེ་ཚན་དང་མཉམ་དུ་ཨེ་ཤེ་ཡ་ལྷོ་་་་་་་་

མར་ཕྱོགས་པའི་ནུས་རྒྱུ་གསར་པའི་རླངས་་་་་་་་་་་
འཁོར་བླུགས་པའི་དུས་གཏན་མེ་འཁོར་བཏང་་་་
སྟེ“སྐམ་སའི་གྲུ་ཁ་རེ་ཞུ་དང་།མངའ་ཁོངས་་་་་་
ཞིབ་བཤེར།འགག་སྒོ་ཐད་གཏོང་བཅས་ཀྱི་ལྟ་་་
འདོམས་བྱེད་སྟངས་ལེགས་སུ་བཏང་ནས།
རླངས་འཁོར་དག་གཞིས་རྩེ་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྐམ་སའི་་་
གྲུ་ཁར་རེ་ཞུ་དང་ཞིབ་བཤེར་སོགས་ཀྱི་འགྲོ་་་་་་་་་
ལུགས་ལེགས་གྲུབ་ཟིན་ནས་འགག་སྒོར་འབྱོར་་་་
རྗེས་གློག་རྡུལ་འགག་སྒོའི་ཞིབ་བཤེར་ལེགས་་་་་་་་
པར་འགྲུབ་ན་ཕྱིར་གཏོང་བྱེད་ཆོག་གི་ཡོད།
དེས་ན་ནུས་རྒྱུ་གསར་པའི་རླངས་འཁོར་རེ་ཞུ་་་་་་
བྱེད་པ་ནས་ཕྱིར་གཏོང་བར“དོས་སྒམ་གཅིག་་་་་
རང་གིས་གོ་ཆོད་པའི”འགག་སྒྲོལ་རྣམ་པ་་་་་་་་་་་་
མངོན་འགྱུར་བྱུང་བ་མཚོན་ཡོད།

ལྷ་ས་འགག་སྒོ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་བྱ་ཐབས་ཁག་9བཏོན་ནས་རང་རྒྱལ་ནས་ཐོན་པའི་ནུས་རྒྱུ་གསར་པའི་རླངས་འཁོར་ཕྱིར་གཏོང་འགན་ལེན་བྱས་པ།

འདི་ནི་ལྷོ་ཁ་གྲོང་ཁྱེར་ཆུ་གསུམ་རྫོང་ནས་ཡིན་པའི་རྒན་རྒོན་ཚོས་ཁེ་་་་་་་་
གསུམ་གྲོང་ཚོར་ལྟ་སྐོར་བྱེད་བཞིན་པ།